

Landvaettir

Az Ásatrúban, mint vallásban, ugyanúgy fellelhetjük az animizmus gondolatát, mint más hasonló többistenhitű vallásban. Persze a hitünkben ez a kérdés nem merül ki az élőlények (és/vagy tárgyak) lelkeségének a megvitatásában és hitében, hanem ugyancsak megjelenik a mindennapok során, szellemek formájában is. Ilyenek például a dísek, az álfok, és a landvættir-ok is. Ez utóbbiakról lesz most szó.

Hitünk szerint a landvættir-ok adott földterületen – ami lehet akár olyan nagy is, mint egy ország, vagy olyan kicsi, mint egy repedés – őrző-védő szellemek. Szinte mindenhol él(het)nek ilyen szellemek, és képesek akár alakot is felvenni néhány esetben, vagy az álmvilágon keresztül kommunikálni az emberekkel. Mi leginkább úgy tudjuk velük felvenni a kapcsolatot, illetve azt a jó irányba elmozdítani, ha óvjuk-védjük területüket, tiszteletben tartva lakhelyüket, és esetleg egyfajta áldozatot is bemutatunk a bizalmuk elnyerésének érdekében.

Érdekes, ámbar szövegeink legfőképp az istenek vagy dicső őseink tetteiről szólnak és a szellemekről viszonylag kevés információt közölnek le, mégis úgy néz ki, hogy a szellemekbe vetett hit sokkal régebbi az adott területeken (pl.: Németország, Izland), mint az Ászok és Vánok dicsőítése. Ezt leginkább Izlandon figyelhetjük meg, ahol különösképp fontosnak találták azt, hogy jó kapcsolatba legyenek környezetük szellemvilágával. Tudomásunk van róla, hogy sok izlandi tanyán helyeztek ki nagyobb köveket, amiket aztán óvtak (pl.: a gyerekek nem játszhattak rajtuk) is a viszontagságoktól. Ezek a kövek jelképezték a landvættir-ok lakhelyét (néhol úgy gondolták, hogy azok bemélyedéseit foglalják el lakás céljából), illetve itt tisztelték meg őket áldozatokkal is.

Ugyancsak a jó kapcsolat kiépítésére szolgált egy viszonylag elterjedt viking szokás is, amit kikötéskor tapasztalhattunk (volna) meg. Ez pedig a hajódísz levétele volt.

Mivel a viking társadalmak gyakran hajóztak új vidékekre felfedezés, letelepedés, háborús és főleg kereskedelmi okokból, ezért fontosnak tartották, hogy a helyi, ismeretlen szellemeknek jó benyomást keltsenek, és ezáltal megkönnyítsék a saját dolgukat is az új földeken.

Épp ez volt az oka annak, hogy a megfélemlítés céljából felfaragott, sokszor sárkányfejet ábrázoló hajódísz levették kikötés előtt, hogy nehogy véletlenül azzal ijessék meg/el a helyi szellemeket. Ugyancsak fennmaradtak forrásaink arról, hogy kikötés után áldozatokkal és (fa)szobrok felállításával próbálták megnyerni a helyi föld-szellemek jóakarátát, ezzel is reménykedve, hogy azok megsegítik majd őket céljaik elérésében.

De vajon miért tartották/tartjuk ilyen fontosnak a szellemekkel való jó kapcsolat kiépítését?

Azért, mert a mi hitrendszerünkben az istenek nem valami mindenható bébi csőszök, akik minden pillanatban lesik tetteinket, és kiségitenek a bajban. Az isteneknek is megvan a maga dolguk, a maga életük, és épp ezért csak egészen ritka esetekben kapcsolódnak be az ember életébe, akkor is csak akkor, ha tett is érte az adott személy. Példás életük és történeteik leginkább irányítóként szolgálnak nekünk ebben az életben, hogy segítsenek nekünk elindulni a fejlődés útján, amin, ha jól végezzük dolgunkat, képesek lehetünk gyönyörű csarnokaikba bejutni itteni életünk után.

Ezzel szemben a föld-szellemekkel sokkal közvetlenebb kapcsolatot tudunk kialakítani, hiszen mi is ugyanazon a földön élünk, mint ami az ő otthonaikat is képezi. Nagyon is érdemes nyitott szemmel járnunk-kelnünk, és tisztelettel, megbecsüléssel viselkednünk környezetünkkel és a szellemekkel, mert ha akarják, megkeseríthetik az életünket, de, akár az ellenkezője is előfordulhat – megkönnyíthetik és szebbé tehetik mindennapjainkat, hogy ezáltal is szebb szimbiózis jöhessen létre ember és landvættur között. Ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy hanyagoljuk el az isteneket és csak a szellemekkel való kapcsolattal foglalkozunk – inkább arra szerettem volna ezzel az írással rámutatni, hogy próbáljunk meg harmóniát teremteni kapcsolatrendszerünkben; hogy ember és természet, ember és istenek, ember és ember között egészséges kapcsolat jöhessen létre, ezáltal is jobbá és fenségesebbé téve saját és mások életét egyaránt.